

บทบาทของกักันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอำเภอ
และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

นางสาว พรทิพย์ สุขอร่าม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

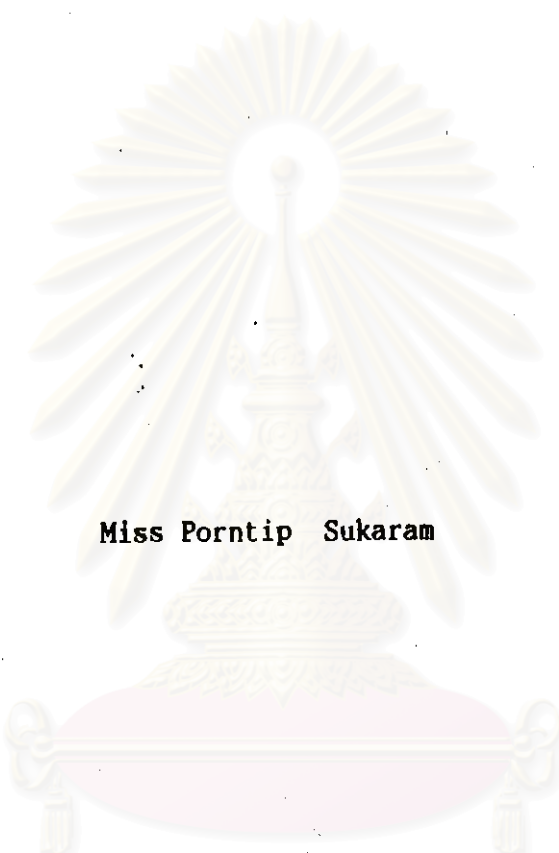
ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-634-808-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117278995

ROLES OF TUMBON CHIEF AND VILLAGE HEADMAN TOWARDS ORGANIZING
NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES AS PERCEIVED BY THEMSELVES,
HEADS OF DISTRICT NON-FORMAL EDUCATION SERVICE CENTER,
AND PEOPLE IN CHANGWAT NAKHON RATCHASIMA

Miss Porntip Sukaram

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

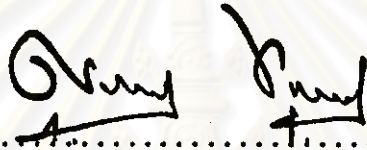
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-634-808-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนนอกระบบ
โรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอก
โรงเรียนอำเภอ และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา
โดย นางสาว พาทิพย์ สุขอร่าม
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

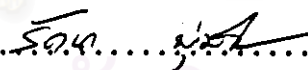

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ สุขติวงศ์)

คณบดีคณะแพทยศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ทุมไพศาล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

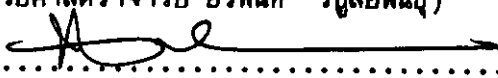
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรทินท์ วิบูลย์พันธุ์)

..... กรรมการ

(นายทรงวุฒิ สุธาอรรถ)

พิมพ์ต้นฉบับมาทักัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบส่วนี้เพียงม่นเดียว

พรทิพย์ สุขอร่วม : บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา (ROLE OF TUMBON CHIEF AND VILLAGE HEADMAN TOWARDS ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES AS PERCEIVED BY THEMSELVES, HEADS OF DISTRICT NON-FORMAL EDUCATION SERVICE CENTER, AND PEOPLE IN CHANGWAT NAKHON RATCHASIMA) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อาทิตย์ญา รัตนอุบล, 161 หน้า. ISBN 974-634-808-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 360 คน หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนอำเภอ จำนวน 25 คน และประชาชน จำนวน 400 คน รวมทั้งสิ้น 785 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การประชาสัมพันธ์ การประสานงาน และการควบคุมและติดตามผล
2. การเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา มีค่าระดับการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

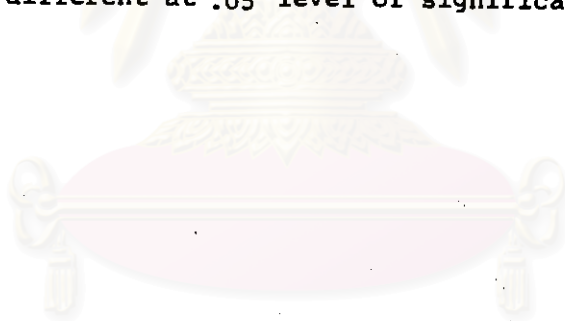
#C743389 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION
KEY WORD: ROLES OF TUMBON CHIEF AND VILLAGE HEADMAN/NON-FORMAL EDUCATION
ACTIVITIES

PORNTIP SUKARAM : ROLES TUMBON CHIEF AND VILLAGE HEADMAN TOWARDS
ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES AS PERCEIVED BY THEMSELVES,
HEADS OF DISTRICT NON-FORMAL EDUCATION SERVICE CENTER, AND PEOPLE IN
CHANGWAT NAKHON RATCHASIMA. THESIS ADVISOR : ASSIS.PROF.ARCHANYA
RATANA-UBOL, (Ed.D.), 161 PP. ISBN 974-634-808-6

The purpose of this research was to study and compare the roles of
tumbon chief and village headman towards organizing non-formal education
activities as perceived by themselves, heads of district non-formal
education service center and people in Changwat Nakhon Ratchasima. The sample
were the tumbon chiefs and village headmen, heads of district non-formal
education service center and people in Changwat Nakhon Ratchasima totally
785. Data were analyzed by percentage, means, standard deviation and one way
analysis of variance, the differences of perceived between various group were
tested by sheffs' method. The major findings of this study were:

1. Roles of tumbon chief and village headman towards organizing
non-formal education activities as perceived by themselves, heads of district
non-formal education service center, and people in Changwat Nakhon Ratchasima
for the aspect of public relation, coordination and monitoring were found to
be in the middle range.

2. Roles of tumbon chief and village headman towards organizing
non-formal education activities as perceived by themselves, heads of district
non-formal education service center and people in Chanwat Nakhon Ratchasima
were statistically different at .05 level of significance.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การศึกษานอกโรงเรียน.....

สาขาวิชา..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิติต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาชัญญา รัตนอุบล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ได้กรุณาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำในด้านสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาในการตรวจสอบแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยวิจัยและกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่ พี่สาว พี่ชาย และเพื่อน ๆ ทุกท่านที่มีส่วนร่วมการส่งเสริมและสนับสนุนให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ในที่สุด

พรทิพย์ สุขอร่าม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารระบบโรงเรียน	11
ตอนที่ 2 แนวคิดในการปกครองท้องถิ่น	25
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและผู้นำ	30
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	108
รายการอ้างอิง	111
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก สถิติค่าเข้าในการวิเคราะห์ข้อมูล	119
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	123
ภาคผนวก ค จดหมายขอความร่วมมือในการวิจัย	124
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	127
ประวัติผู้วิจัย	161

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนอำเภอ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา	46
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับคืนสมบูรณ์ถูกต้อง จำนวนตามกลุ่มตัวอย่าง	51
3	จำนวนและร้อยละแสดงข้อมูลพื้นฐานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	54
4	จำนวนและร้อยละแสดงข้อมูลพื้นฐานของหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	57
5	จำนวนและร้อยละแสดงข้อมูลพื้นฐานของประชาชน	60
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน จำนวนตามรายด้าน	63
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน จำนวนตามประเภทของกิจกรรม	65
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประสานงานที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน จำนวนตามประเภทของกิจกรรม	71
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านความคุมและติดตามผลที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน จำนวนตามประเภทของกิจกรรม	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน	83
11	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยบทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน ด้วยการทดสอบของเซฟเฟ่	84
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประสานงานที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน	85
13	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยบทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประสานงานที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่	86
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านด้านการควบคุมและติดตามผลที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน	89
15	ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยบทบาทของกานันและผู้ใหญ่บ้านด้านการควบคุมและติดตามผลที่มีต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเอง หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และประชาชน ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่	88